

č.j.: SZIF/2011/0074551

Vyřizuje: Ing. Ludka Kráslová
Telefon: 222 871 657
Fax: 222 871 713
E-mail: Ludka.Kraslova@szif.cz

Vážený pan
Ing. Jiří Sedlo, CSc.
předseda
Svaz vinařů České republiky
Žižkovská 1230
691 02 Velké Bílovice

Datum: 19.4.2011

Věc: Podněty k činnosti SZIF

Vážený pane předsedo,

dne 26. 1. 2011 SZIF obdržel od Ministerstva zemědělství a zároveň od místopředsedy DR SZIF Mgr. Pavla Eyberta podněty k činnosti SZIF v oblasti neustálého přeměrování plochy vinic (trvalých porostů) ze strany SZIF. Chtěl bych Vám tímto ozřejmit některé detaily důvodů vedoucích SZIF k Vámi kritizovanému postupu.

V rámci opatření Společné organizace trhu s vínem je legislativou Evropského společenství jednoznačně definována osázená plocha, a to v nařízení Komise (ES) č. 555/2008 v článku 75, odst. 1:

„Pro účely opatření restrukturalizace a přeměny vinic (dále jen RPV), zelené sklizně a klučení uvedených v článku 11, 12 a 98 nařízení (ES) č. 479/2008 (dnes nařízení Rady (ES) č.491/2009, čl.103q, 103r a 85p) je vinice definována vnějším obvodem plochy osázené révovými keři, k níž je přidána nárazníková zóna o šířce odpovídající polovině vzdálenosti mezi řádky. Osázená plocha se stanoví podle čl. 30 odst. 1 prvního pododstavce nařízení Komise (ES) č. 796/2004 (dnes nařízení Komise (ES) č.1122/2009, čl. 34).“

V souladu s touto definicí je prováděno měření plochy způsobilé pro podporu, což je nedílnou součástí ověření nároku žadatele na podporu. Dále musí být fyzicky v terénu také ověřeny další podmínky opatření stanovené nařízením vlády č.245/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Definice plochy vinice způsobilé pro účely opatření restrukturalizace a přeměny vinic (tzv. osázené plochy vinice) je zcela odlišná od definice plochy způsobilé v rámci ostatních dotačních programů (např. SAPS, agroenvironmentální opatření v rámci PRV (dále jen AEO/PRV)).

U opatření, jako je např. již zmíněné AEO/PRV, mohou být do výměry způsobilé pro danou platbu zahrnovány i případné manipulační plochy vinice v rámci půdního bloku (dílu půdního bloku) a takto definovaná způsobilá plocha tedy odpovídá definici zemědělské kultury vinice uvedené v zákoně o zemědělství, která zní takto:

„Vinicí je zemědělsky obhospodařovaná půda, která je souvisle osázena keři vinné révy a opatřena opěrným zařízením, které musí být nainstalováno nejpozději do 2 let od výsadby; do plochy této zemědělsky obhospodařované půdy se započítává související manipulační prostor, který nesmí přesahovat 8 metrů na začátku a na konci řad a šířku jednoho meziřadí, v nejvyšší započitatelné šířce 3 metrů, podél řad po obou stranách vinice“

U opatření v rámci SOT s vínem je však způsobilá plocha (tzv. osázená plocha vinice) definována jako plocha vymezená keři vinné révy doplněná o obalovou zónu o šířce průměrné vzdálenosti řádků vinice.

Platí tedy, že **půdní blok (díl půdního bloku) v LPIS, a zároveň plocha způsobilá např. v rámci opatření AEO/PRV, není ekvivalentem způsobilé (osázené) plochy, tak jak je definována pro SOT s vínem.** Rozdíl je dán zmíněnými manipulačními plochami. Z výše uvedené rozdílnosti plyne rozdílný způsob měření vinice pro oba typy opatření. Tvrzení, že údaje k provedení kontroly jsou vedeny v evidenci LPIS s propojením na Registr vinic, je tedy mylné, neboť osázená plocha není v LPIS vedena a v Registru vinic je záznam pouze popisný, nikoliv geografický. Pro názornost k dopisu příkládám obrazovou přílohu se znázorněním praktických případů kontroly vinic, s viditelným rozdílem mezi vymezením způsobilé plochy pro např. AEO/PRV a pro RPV (obr. č.1).

V souvislosti s výše uvedeným je nutné uvést, že osázená plocha je tímto způsobem definována počínaje rokem 2009 na základě nařízení Komise č. 555/2008. Toto nařízení ve znění nařízení Komise č. 772/2010 čl. 81, odst. 6 zároveň stanovuje **plošnou míru kontroly pro RPV ve výši 100%, a to před i po provedení restrukturalizačního opatření.**

Ovšem stejná legislativa umožňuje za určitých podmínek omezit kontroly před provedením restrukturalizačního opatření pouze na 5 % žádostí. Proto SZIF již od roku 2008 v rámci efektivity kontrol a snižování nákladů požaduje po MZe jako správci registrů splnění těchto podmínek, tedy vytvoření geografického (či obdobného) nástroje umožňujícího změření osázené plochy v elektronickém registru vinic (případně v LPIS s vazbou na registr vinic).

Vzhledem k tomu, že SZIF při kontrolách na místě v letech 2009 a 2010 změřil 62% půdních bloků a 80% výměry vinic v ČR, bude administrativní vytvoření evidence osázené plochy vinic (v podobě údajů popisných a zejména geografických) již pouze zlomkem časových i finančních nákladů vynaložených na provádění kontrol na místě. SZIF nabídl MZe možnost využít veškerá měření, která provedl během kontrol na místě. Data z kontrol za rok 2009 a 2010 má MZe plně k dispozici.

V případě, že budou popisné i geografické údaje evidovány v LPIS s provázáním na registr vinic, bude moci SZIF využívat tyto údaje s tím, že v případě kontrol před provedením opatření RPV bude možno provádět kontroly administrativně a povinná kontrola na místě, včetně kontroly výměry měření, bude moci být omezena na 5 % žádostí za účelem potvrzení spolehlivosti systému správních kontrol. Toto umožňuje nařízení Komise (ES) č.772/2010, čl. 81 odst. 6, druhý a třetí pododstavec.

V této souvislosti považujeme za vhodné pro úplnost informace podotknout, že kontroly po realizaci opatření RPV musí být realizovány ve 100% případech, tj. musí být zkontrolováni všichni žadatelé. Toto vyžaduje nařízení Komise (ES) č.772/2010, čl. 81, odst. 6. Jedná se o tzv. systematické ověření a zde musí být také ověřena i výměra osázené plochy v terénu, neboť se jedná o nově vysázenou vinici.

Dále je nutné uvést, že z hlediska kontrol na místě bylo nejvíce zatěžujícím opatřením v rámci RPV podopatření Ochrana keřů révy vinné proti poškození způsobovanému ptactvem. I když toto podopatření nebylo restrukturalizačním, musely být vždy měřeny osázené plochy, což je dáno výše uvedenou evropskou legislativou. Vzhledem k tomu, že na toto podopatření již nemohou být podávány žádosti, byla snížena časová náročnost a ekonomické náklady na kontroly na místě a v neposlední řadě i byrokratická zátěž žadatele (výrazné omezení kontrol de facto stejných nerestrukturalizovaných osázených ploch).

Měření osázených ploch vinic, probíhající již od r. 2009, se dle kontrolních nálezů jeví rovněž jako velice efektivní nástroj k detekci chybných zákresů v LPIS, tedy zákresů které nejsou v souladu se skutečností v terénu, tj. se skutečným užíváním žadatele. V těchto případech jsou žadatelé vždy po skončení kontroly, tj. při předávání Protokolu o kontrole, o zjištěném nesouladu informováni. Bohužel často není následně provedena aktualizace v LPIS. Pro názornost uvádíme níže příklad chybného zákresu v LPIS, kdy žadatel i přes kontrolní zjištění následně neprovedl změnu zákresu v LPIS. I proto musí být prováděné opakované kontroly (žadatel v žádosti o dotaci stále deklaruje nesprávnou plochu) – viz obrazová příloha tohoto dopisu.

K Vaší poznámce ohledně dojíždění pracovníků SZIF z „druhé strany republiky“ uvádím, že důvody pro využití terénních inspektorů z celé České republiky jsou následující:

- Nařízení vlády č. 245/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek při provádění opatření společné organizace trhu s vínem, ve znění pozdějších předpisů, uvádí, že žádosti o podporu musí být podány do 30. dubna 2010.
- V rámci administrace žádostí pro opatření RPV musely být prováděny systémové kontroly, tj. bylo kontrolováno 100% ze všech podaných žádostí. Celkem bylo podáno 398 žádostí.
- Musely být ověřeny všechny deklarované půdní bloky (díly půdního bloku), přičemž na každém půdním bloku (dílu půdního bloku) musela být zjištěna výměra osázené plochy (viz text výše).
- Všechna rozhodnutí v rámci opatření RPV musely nabýt právní moci do 15. 10. 2010, tzn. že i podpory musely být vyplaceny v tomto termínu. Během června až září však SZIF zároveň provádí mimo jiné i kontroly opatření SAPS, AEO, LFA, Top-Up, Natura 2000. Tyto kontroly představují plné vytížení inspekční služby.

Vzhledem k výše uvedenému by nebylo možné časově zvládnout realizaci kontrol na místě pouze s využitím personálních kapacit RO SZIF Brno. Proto byly kontroly převáděny i na ostatní RO SZIF, přičemž hlavní podíl na provedených kontrolách měl i tak RO SZIF Brno. Důvodem delegování kontrol na místě na jiné RO SZIF je požadavek, aby byly kontroly na místě zrealizovány v co nejkratším časovém horizontu, jelikož jejich případné nedokončení v daném termínu by bránilo včasnému vyplacení podpor (realizace kontroly na místě je podmínkou proplacení), které je pro SZIF jednou z hlavních priorit. Alternativním řešením by pak bylo navýšení personálních kapacit inspekční služby na RO SZIF Brno, ovšem toto řešení není vzhledem k jeho nesystematičnosti a nákladovosti vhodné.

Skutečnost, že pracovníci SZIF zařazení mimo RO Brno, se po nějakou dobu ubytovávali na Moravě, z výše popsané situace logicky plyne a z hlediska časového i finančního je toto řešení výhodnější, než varianta každodenního dojíždění napříč územím ČR. Toto dojíždění rovněž představuje značné zvýšení nákladů (pohonné hmoty, opotřebení vozidla). Mimo to má každý pracovník stanovenou maximální částku pro ubytování, kterou nesmí překročit a náklady vynaložené na ubytování jsou monitorovány a lze je korigovat.

Pokud existuje snaha skutečně objektivně vyhodnotit práci SZIF, jejímž cílem je bezproblémové (ale korektní) vyplácení dotací zemědělcům, je nutné vzít v úvahu i lidské hledisko, a to že terénní inspektoři SZIF opouští kvůli kontrolám své rodiny a obětují své osobní volno za účelem provedení kontrol na místě, které jsou nedílnou součástí administrace žádostí a bez jejichž včasného a správného provedení by dotace nebyla včas, nebo vůbec, žadateli proplacena. Toto je projevem příkladné odpovědnosti pracovníků inspekční služby SZIF a jejich ochoty pracovat s maximálním nasazením, což lze vnímat pouze pozitivně.

Řešení, které bylo SZIF zvoleno, tedy i nadále považujeme vzhledem k současné legislativě a požadavkům ze strany EK za nejlepší možné.

Závěrem bych rád poznamenal, že cílem činnosti SZIF je mimo již zmíněné korektní a včasné výplaty dotací i zefektivnění práce SZIF a snížení byrokratické zátěže zemědělců. Tyto dva cíle spolu navíc úzce souvisí a přímo úměrně se ovlivňují. Zásadním krokem v tomto směru je především zřízení již zmíněného oficiálního registru osázené plochy vinic, který bude obsahovat jak geoprostorová data (hranice osázených ploch), tak i atributová popisná data (výměra, uživatel atd.) a který bude pokrývat 100% zemědělských pozemků s vinicemi. Toto lze nejjednodušeji realizovat zavedením příslušné GIS vrstvy do LPIS. Nutnou podmínkou snížení byrokratické zátěže je rovněž kvalitní legislativa, k jejímuž vytvoření je třeba zajistit seriózní spolupráci a komunikaci jednotlivých orgánů státní správy, které se na legislativě podílejí. To představuje například provádět korektní připomínková řízení s dostatečně dlouhými lhůtami pro analýzu předložených návrhů legislativy, nebo reflektování připomínek zainteresovaných organizací,

které se na praktické realizaci zemědělské politiky přímo podílejí.

Věřím, že výše uvedené cíle, jako je zvýšení efektivity práce státního sektoru, snížení nákladovosti či složitosti administrativních procesů a také byrokratické zátěže zemědělců, nejsou pouze cíli SZIF, ale celého resortu zemědělství a rovněž i cíli Vašimi, a proto uvítáme Vaši případnou podporu v jejich prosazování i vzájemnou diskusi při hledání cesty vedoucí k efektivní a prospěšné zemědělské politice.

S pozdravem

Ing. Miloš Jirovský
náměstek Sekce přímých plateb a rozvoje venkova